

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové-pobočka v Pardubicích rozhodl soudcem Alešem Korejtkem ve věci

žalobců:

- a) [REDACTED], narozená dne [REDACTED]
bytem [REDACTED],
b) [REDACTED], narozený dne [REDACTED]
bytem [REDACTED],
oba zastoupení advokátem JUDr. Janem Najmanem,
sídlem náměstí Republiky 53, 530 02 Pardubice,

za účasti:

Ředitelství silnic a dálnic ČR, státní příspěvková organizace,
IČO: 659 93 390,
sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4,

o náhradě za vyvlastnění, o nahrazení výroku III rozhodnutí Magistrátu města [REDACTED]
ze dne 5. 4. 2023, č. j. [REDACTED], sp. zn. [REDACTED], ve spojení
s rozhodnutím Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 27. 7. 2023,
č. j. KrÚ 65000/2023/12V/OMSŘI/Kn, sp. zn. SpKrÚ 42530/2023, rozhodnutím soudu,

takto:

I. Zamítá se žaloba, již se žalobci domáhali, aby soud nahradil výrok III rozhodnutí
Magistrátu města [REDACTED] ze dne 5. 4. 2023, č. j. [REDACTED] [REDACTED],
sp. zn. [REDACTED], ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Pardubického
kraje ze dne 27. 7. 2023, č. j. KrÚ 65000/2023/12V/OMSŘI/Kn,

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

sp. zn. SpKrÚ 42530/2023, o náhradě za vyvlastnění tak, že

- a) pro vyvlastňovaného žalobce a) „se stanoví náhrada částkou ve výši 11 362 000 Kč“,
- b) pro vyvlastňovaného žalobce b) „se stanoví náhrada částkou ve výši 34 086 000 Kč“.

II. Žalobci jsou povinni do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku nahradit Ředitelství silnic a dálnic ČR, státní příspěvkové organizaci, náklady řízení ve výši 300 Kč.

Odůvodnění:

1. Výrokem III rozhodnutí Magistrátu města Pardubic ze dne 5. 4. 2023, č. j. [REDAKCE], sp. zn. [REDAKCE], ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 27. 7. 2023, č. j. KrÚ 65000/2023/12V/OMSŘI/Kn, sp. zn. SpKrÚ 42530/2023, bylo na základě žádosti Ředitelství silnic a dálnic ČR, státní příspěvkové organizace (dále též „ŘSD“), podle § 24 odst. 3 písm. a) bodu 3. zák. č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, ve znění pozdějších předpisů, v rozhodném znění (dále též „zákon o vyvlastnění“), a podle zák. č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, v rozhodném znění (dále též „zákon o urychlení výstavby infrastruktury“ či „liniový zákon“), rozhodnuto o odnětí vlastnického práva žalobců k pozemkům evidovaným v katastru nemovitostí jako parc. č. [REDAKCE] o výměře 2532 m², parc. č. [REDAKCE] o výměře 303 m² a parc. č. [REDAKCE] o výměře 155 m² v k. ú. [REDAKCE] a v obci [REDAKCE], a to za účelem realizace veřejně prospěšné stavby [REDAKCE] - [REDAKCE].
2. Současně bylo podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona o vyvlastnění rozhodnuto o náhradě za vyvlastnění pro žalobce a) ve výši 1 420 250 Kč a pro žalobce b) ve výši 4 260 750 Kč, přičemž náhrada za vyvlastnění byla stanovena dle znaleckého posudku, který ve vyvlastňovacím řízení předložili vyvlastňovacímu úřadu samotní žalobci (vyvlastňovaní; viz § 20 odst. 1 větu první zákona o vyvlastnění).
3. Proti výroku podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona o vyvlastnění podali žalobci žalobu, která obsahovala především námitky proti postupu vyvlastnitel (ŘSD) před zahájením vyvlastňovacího řízení. Konkrétně žalobci namítali, že před podáním žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení vyvlastnitel (ŘSD) předložil žalobcům znalecký posudek (posudek znalce Ing. Jaroslava Mrázka) dle § 5 odst. 2 písm. a) zákona o vyvlastnění (ve spojení s § 3 liniového zákona), podle něhož je obvyklá cena 1 m² vyvlastňovaných pozemků pouze 55 Kč/m² (byť „ještě v roce 1993“ byly „druhově identické pozemky v předmětné lokalitě [REDAKCE] prodávány za jednotkovou cenu 500 Kč za 1 m²“), v následně zahájeném vyvlastňovacím řízení však vyvlastnitel bez výhrad akceptoval posudek předložený samotnými žalobci (posudek České znalecké, a. s.), podle něhož činí obvyklá cena 1 m² vyvlastňovaných pozemků 1900 Kč/m², tedy je oproti ceně určené znalcem Mrázkem mnohonásobně (cca 35 x) vyšší, z čehož žalobci dovozují (bez toho, aby poukázali na konkrétní vady posudku Ing. Mrázka), že posudek Ing. Mrázka byl vadný, postup ŘSD před zahájením vyvlastňovacího řízení byl nezákonný a nebyla splněna jedna z podmínek pro vyvlastnění, neboť dle žalobců bylo možno práva k předmětným pozemkům potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou. Pokud by se totiž dle žalobců již v kontraktační fázi (před zahájením vyvlastňovacího řízení) „vycházelo z faktu, že předmětné pozemky o celkové výměře 2990 m² mají skutečně Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

obvyklou hodnotu 1900 Kč/m², a nikoliv pouhých 55 Kč“, pak by žalobci dohodu s vyvlastnitelem uzavřeli, samozřejmě za předpokladu, že cena 1900 Kč/m² by byla vynásobena koeficientem 8 dle § 3b odst. 1 písm. a) liniového zákona. Žalobci svou argumentaci pak shrnuli tak, že „*vyvlastnitel v tomto případě zneužil svého dominantního postavení a podal 28. 1. 2019 předmětnou žádost o vyvlastnění s jediným cílem, totiž, aby se vyhnul povinné aplikaci osminásobku obvyklé ceny za 1 m² předmětného pozemku*“. Dle žalobců „*vyvlastnitel prostě zneužil svého postavení k tomu, aby vytvořil umělé situaci a zdání, že se s ním ohledně dobrovolného odkupu předmětných pozemků žalobci nechtějí dohodnout a získal tak umělé a účelové důvody vyvolat vůči žalobcům předmětné vyvlastňovací řízení*“. Přitom je dle žalobců na příkladu „*obchodu exministra Tomana*“ patrné, že „*v případě některých vyvlastňovaných společnou řeč jaksi najít lze, v případě některých jiných ne*“. Takovéto „*kastování*“ však odporuje čl. 1 Listiny základních práv a svobod (dále též „*Listina*“). Konečně žalobci vyjádřili i pochybnosti o nepodjatosti oprávněné úřední osoby, která rozhodovala o jejich odvolání, neboť (v důsledku změn rozhodné právní úpravy) „*správní orgán druhého stupně rozhodoval jako správní orgán vyvlastňovací prvního stupně ve věci, kterou projednává nadepsaný soud pod sp. zn. 52 A 28/2023*“, přičemž „*obě rozhodnutí zpracovala jedna a tatáž oprávněná úřední osoba*“. Ze všech výše uvedených důvodů by dle žalobců měl být výrok žalobou napadeného rozhodnutí o náhradě za vyvlastnění nahrazen soudem tak, že žalobcům bude přiznána náhrada 1900 Kč za 1 m² vyvlastňovaného pozemku (jak bylo určeno ve vyvlastňovacím řízení), avšak vynásobená koeficientem 8 dle § 3b odst. 1 písm. a) liniového zákona [tj. jednalo by se o 15 200 Kč/m² zemědělského pozemku, celkem o 45 448 000 Kč – dle velikosti spoluvlastnických podílů by náhrada pro žalobce a) činila 11 362 000 Kč a pro žalobce b) 34 086 000 Kč].

4. ŘSD ve vyjádření k žalobě uvedlo, že náhrada byla ve vyvlastňovacím řízení stanovena dle posudku, který předložili samotní žalobci. Tato náhrada stanovená vyvlastňovacím úřadem je dle vyvlastnitelů adekvátní, ba dokonce zvýhodňuje vyvlastňované oproti absolutní většině vlastníků, kteří své pozemky pro budoucí silnici [redacted] prodali ŘSD za kupní cenu (dle § 3b liniového zákona) od 450 Kč do 538 Kč za 1 m² (v závislosti na poloze pozemku). ŘSD rozhodně s nikým při jednání o kupní ceně nevycházelo z obvyklé ceny 1900 Kč za 1 m² zemědělského pozemku. Dle ŘSD je tedy žaloba nedůvodná a měla by být zamítnuta.
5. Soud vzal za svá skutková zjištění správního orgánu (§ 250e odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále též „o. s. ř.“ či „občanský soudní řád“) a dospěl k následujícím závěrům:
6. Předně je nutno připomenout, že podle § 28 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze výrok podle § 24 odst. 3 přezkoumat v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Výrok podle § 24 odst. 4 lze projednat v občanském soudním řízení; příslušný v prvním stupni je krajský soud.
7. V nyní posuzované věci soud přezkouvává výrok o náhradě za vyvlastnění, tedy výrok podle § 24 odst. 4 zákona o vyvlastnění. Žalobci ovšem v žalobě nezpochybňují správnost jimi předloženého znaleckého posudku (posudek České znalecké, a. s.), na základě kterého byla následně v souladu s § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění stanovena náhrada za vyvlastnění. Jejich námitky se týkají postupu vyvlastnitelů ve fázi před zahájením vyvlastňovacího řízení, zejména pak posudku znalce Mrázka, který vyvlastnitel (RSD) předložil žalobcům v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) zákona o vyvlastnění (ve spojení s § 3 liniového zákona) a podle něhož je obvyklá cena 1 m² vyvlastňovaných pozemků pouze 55 Kč/m², ačkoliv obvyklá cena předmětných pozemků byla dle žalobců výrazně vyšší. Podle žalobců „*vyvlastnitel prostě zneužil svého postavení k tomu, aby vytvořil umělé situaci a zdání, že se s ním ohledně dobrovolného odkupu předmětných pozemků žalobci nechtějí dohodnout a získal tak umělé a účelové důvody vyvolat vůči žalobcům předmětné vyvlastňovací řízení*“. Proto by jim nyní měl soud přiznat osminásobek ceny předmětných pozemků stanovené posudkem České znalecké, a. s., neboť na tento „bonus“ ve formě osminásobku by žalobci měli v kontraktační fázi

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

(tedy před zahájením vyvlastňovacího řízení) nárok dle § 3b odst. 1 písm. a) liniového zákona. Žalobci však přehlížejí dvě podstatné věci.

8. Zaprvé, jak vysvětlil Nejvyšší správní soud např. v odůvodnění rozsudku ze dne 27. 7. 2021, č. j. 1 As 176/2019 – 53 (body 29 až 31), je nutné rozlišovat, zda se žalobní námitky týkají posudku, který předkládala ŘSD v rámci kontraktačního procesu před zahájením vyvlastňovacího řízení dle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění, či zda brojí proti posudku, který byl ve vyvlastňovacím řízení podkladem pro rozhodnutí o náhradě za vyvlastnění. Ve druhém případě se namítanými vadami může zabývat soud rozhodující v civilním řízení podle části páté o. s. ř., neboť se jedná pouze o otázku, zda byla správně stanovena výše náhrady za vyvlastněné pozemky, bez vlivu na zákonnost výroku o samotném vyvlastnění. V případě námitek mívajících proti posudku, na jehož základě byla stanovena nabídková cena pro účely získání práv k pozemkům dohodou před zahájením vyvlastňovacího řízení, se ovšem jedná o otázku zákonnosti postupu v průběhu kontraktačního procesu, a tedy o otázku splnění jedné z podmínek pro možnost přistoupení k vyvlastnění ve vyvlastňovacím řízení. Namítá-li proto vyvlastňovaný, že cena učiněná v nabídce před vyvlastněním dle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění tyto podmínky nesplňovala, je to námitka, kterou se má zabývat soud přezkouvající zákonnost výroku o vyvlastnění, tedy soud správní, nikoliv soud civilní.
9. Zadruhé, Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 29. 4. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3546/2010, vysvětlil, že v řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, podle části páté občanského soudního řádu nejde o přezkum správnosti rozhodnutí a jeho procesního postupu, ale o nové projednání a meritorní rozhodnutí věci, o níž podle zákona dříve rozhodl tento správní orgán. Projednání téhož sporu nebo jiné právní věci, o níž bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem, soudem v občanském soudním řízení nepředstavuje způsob přezkoumání správnosti (zákonnosti) rozhodnutí správního orgánu obdobný správnímu soudnictví nebo rozhodování vycházející z bezvýslednosti řízení před správním orgánem. Podstata projednání a rozhodnutí stejné věci v občanském soudním řízení spočívá v tom, že se účastníku řízení před správním orgánem, který vyčerpal v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky a který není spokojen s konečným rozhodnutím správního orgánu, umožňuje, aby – bez ohledu na překážku věci pravomocně rozsouzené vytvořenou rozhodnutím správního orgánu – požadoval nové projednání sporu nebo jiné právní věci u soudu a také nové rozhodnutí ve věci, dospěje-li soud k jiným závěrům než správní orgán. Nové projednání věci soudem tak navazuje na řízení před správním orgánem, aniž by bylo jeho výsledky vázáno, a zaručuje, že spor nebo jiná právní věc budou – v takovém rozsahu, v jakém o nich bylo před správním orgánem skončeno řízení – soudem definitivně uzavřeny a že nemohou být vráceny správnímu orgánu k dalšímu projednání a rozhodnutí. Je-li činností soudu v řízení podle části páté občanského soudního řádu nové projednání téže věci soukromoprávní povahy, která (již) byla předmětem řízení před správním orgánem, vyplývá z toho mimo jiné, že soud se v tomto řízení věci (z pohledu hmotného práva) zabývá v takovém rozsahu, v němž k tomu byl oprávněn (a povinen) správní orgán; bere proto v úvahu právě a jen ta kritéria, která měl a mohl vzít v úvahu také správní orgán.
10. Jinými slovy vyjádřeno soud se může věcí zabývat jen v rámci těch zákonných limitů, jež jsou stanoveny pro rozhodnutí o takové věci samotnému vyvlastňovacímu úřadu, ledaže zákon výslovně stanoví jinak. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že náhrada za vyvlastnění byla vyvlastňovacím úřadem stanovena dle § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění na základě znaleckého posudku (České znalecké, a. s.) vyhotoveného na žádost žalobců (vyvlastňovaných). Proti zmíněnému posudku žalobci ani vyvlastnitel neměli ve vyvlastňovacím řízení žádné výhrady a neuplatnili je ani v řízení před soudem. Taktéž soud nemá pochybnosti o tom, že zmíněný znalecký posudek může být podkladem pro stanovení náhrady za vyvlastnění, a hodnotí náhradu stanovenou na základě zmíněného znaleckého posudku jako náhradu určenou v souladu s § 10

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

zákonu o vyvlastnění. Náhrada za vyvlastnění byla tedy stanovena ve výši, která vyvlastňovanému zajišťuje, že mu nevznikne majetková újma a soud ji hodnotí jako spravedlivou (neshledal tedy důvod pro využití svého moderačního práva ve smyslu § 28 odst. 3 zákona o vyvlastnění, ostatně žalobci se toho ani v žalobě nedomáhal). Naopak požadavek žalobců, aby náhrada za vyvlastnění ve výši obvyklé ceny pozemků stanovené na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaných (žalobců) byla ještě vynásobena koeficientem 8 (15 200 Kč/m² zemědělské půdy), nemá oporu v zákoně, neboť § 3b odst. 1 písm. a) liniového zákona se užije pouze tehdy, pokud se získávají potřebná práva podle § 3a liniového zákona koupí. Jak totiž plyne z důvodové zprávy k návrhu zákona č. 405/2012 Sb., kterým byl § 3b do liniového zákona zaveden, tato úprava (§ 3b odst. 1) má zajistit pozitivní motivaci dosavadních vlastníků pozemků a staveb potřebných k realizaci stavby dopravní infrastruktury přistoupit na dobrovolný výkup a neprotahovat proces převodu nemovitosti na investora až do vyvlastňovacího řízení jen z důvodu možnosti dosažení vyšší finanční náhrady. V nyní projednávaném případě však žalobci s vyvlastnitelem dohodu neuzavřeli [přičemž z průběhu kontraktačního procesu je patrné, že snaha vyvlastnítele o uzavření kupní smlouvy nebyla pouze formální, vyvlastnitel dokonce nechal zpracovat další znalecký posudek a proběhlo i ústní jednání] a vyvlastňovací řízení proběhlo, § 3b odst. 1 liniového zákona proto užít nelze.

11. Irelevantní je i odkaz žalobce na blíže nespecifikované „*obchody exministra Tomaná*“, jakož i jeho námitka, že „*v případě některých vyvlastňovaných společnou řeč najít lze, v případě některých jiných ne*“. V projednávané věci je totiž podstatné pouze to, zda konkrétní rozhodnutí a postup vyvlastňovacího úřadu odpovídá zákonné úpravě. Není tedy třeba se zabývat jinými případy s rozdílným právním i skutkovým stavem. Ostatně soud ani žalobci zmíněný případ nezná, proto jej těžko může porovnávat s případem žalobců. A pokud snad opravdu (což však soud netvrdí, neboť to neví) ŘSD v nějakých jiných případech porušilo zákon a vyplátilo náhradu násobně vyšší, než umožňují právní předpisy, nemohou se žalobci domáhat toho, aby i v jejich případě byl porušen zákon (srov. – mutatis mutandis – rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 4. 2023, č. j. 10 As 358/2022 - 140, bod 41).
12. Z důvodů popsaných sub 9 a 10 jsou nevýznamné též pochybnosti žalobců o nepodjatosti oprávněné úřední osoby. Nad rámec nutného odůvodnění však soud dodává, že skutečnosti uváděné žalobci nejsou zjevně způsobilé takovou pochybnost vyvolat (srov. § 14 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a contrario).
13. Soud tedy uzavírá, že správní orgány rozhodly o věci správně, a proto žalobu zamítl (§ 250i o. s. ř.). Rozhodl přitom bez nařízení jednání, když zákonem stanovené podmínky pro takový postup byly splněny (§ 115a o. s. ř.). O náhradě nákladů řízení (výrok II) rozhodl soud dle § 142 odst. 1 o. s. ř. (ve spojení s § 245 o. s. ř.) tak, že žalobcům jako účastníkům řízení, kteří neměli ve věci úspěch, uložil povinnost nahradit dalšímu účastníkovi řízení, který návrhu žalobců odporoval a byl procesně úspěšný, náklady řízení tvořené hotovými výdaji (§ 151 odst. 3 o. s. ř.) ve výši 300 Kč (vyjádření k žalobě). Přiměřená lhůta ke splnění povinnosti uložené výrokem II byla stanovena v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s 245 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích.

Právo odvolání však přísluší pouze tomu účastníkovi, jemuž byla rozhodnutím soudu způsobena v jeho právech určitá (byť nepatrná) újma odstranitelná tím, že odvolací soud toto rozhodnutí zruší nebo změní (teorie procesního práva hovoří o tzv. subjektivní přípustnosti odvolání, srov. např. též důvody usnesení Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 3/2000 Sbírky

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

soudních rozhodnutí a stanovisek nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2000, sp. zn. 2 Cdon 1648/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 12, ročník 2000, pod číslem 138).

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo exekuci.

Pardubice 9. října 2023

Aleš Korejtko v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].